

ماهنامه اداره کل پدافند غیرعامل
شماره ۶۱ / مهر ماه ۱۴۰۰

ماهنامه دیجیتال

پدافند غیرعامل

استاندار آذربایجان شرقی:

مردم باید از هر واكسنی كه موجود است استقبال كرده و به حاشیه‌ها و شایعات توجه نکنند

مدیر كل پدافند غیرعامل:

قرارگاه پدافند شیمیایی در جهت ساماندهی سیستم دفاعی منطقه با رویکرد کاهش خطر و مصون سازی زیرساخت‌های شیمیایی راه اندازی شده است

در این شماره می‌خوانید:

اسكان موقت در پدافند غیرعامل

طاعون نشخواركنندگان كوچك

آسیب پذیری

هشدار در خصوص آسیب‌پذیری اجرای كد از راه دور در روترهای NETGEAR

FoggyWeb بدافزار جدید گروه Nobelium

مهمترین به‌روزرسانی‌های ماه جاری شرکت‌های تولید کننده سخت افزار و نرم افزار

جهت دسترسی به آرشیو نشریه به این لینک مراجعه فرمایید.

تهدیدات زیستی

تهدیدات زیستی از جمله تهدیدات دائمی کشورها، هم در زمان صلح و هم در شرایط جنگ به شمار می‌آیند كه غفلت یا عدم ایجاد آمادگی در برابر آن‌ها می‌تواند هر كشوری را با بحران جدی مواجه سازد.

پدافند غیرعامل
یک اصل خواهد بود برای همیشه،
نه برای یک مقطع خاصی

فهرست مطالب:

- ۵..... اخبار پدافند غیرعامل
- ۷..... چکیده مقالات و مطالب آموزشی
- ۱۵..... مهم‌ترین اخبار و رویدادها
- ۱۷..... معرفی کتاب
- ۱۸..... طرح‌های کسر خدمت سربازی
- ۱۸..... سایت‌های مرتبط با پدافند غیرعامل

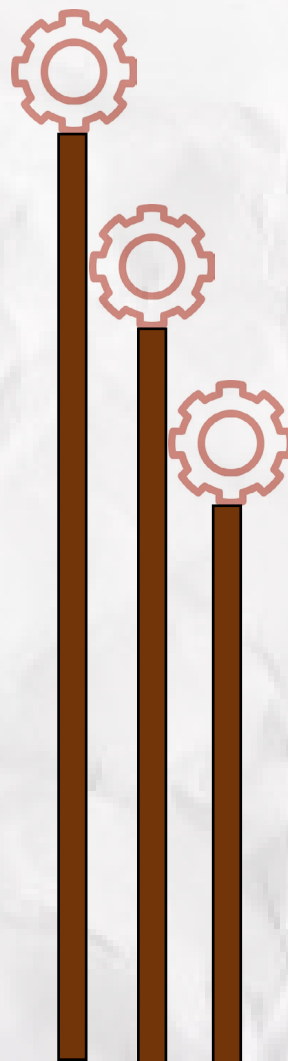
مدیر مسئول:
محمد باقر آقایی

سردبیر:
لیدا رسول اهری

نشانی:
تبریز، میدان شهدا، استانداری آذربایجان شرقی، اداره کل
پدافند غیرعامل
تلفن: ۰۴۱-۳۵۲۹۱۳۱۸
دورنگار: ۰۴۱-۳۵۲۹۱۳۵۹

استادان، پژوهشگران و دانشجویان علاقمند، می‌توانند مقاله‌های آموزشی، پژوهشی و ترویجی خود را برای درج در نشریه پدافند غیر عامل به نشانی زیر ارسال کنند.

passivedefense@ostan-as.gov.ir

تشکیل جلسه کمیته مرزبانی زیستی در شهرستان جلغا

مدیرکل پدافند غیرعامل ضمن عرض تبریک هفته پدافند غیرعامل وظایف کمیته مرزبانی زیستی را بیان کردند. بزرگترین دغدغه کشور سلامت عمومی است، باید از تمامی حوزه‌ها صیانت کرد، همکاری بین بخشی یک امر ضروری است. پدافند غیرعامل مثل مصون سازی بدن انسان از درون می‌باشد. یکی از رسالت‌های پدافند غیرعامل در حوزه زیستی امنیت غذایی است و به تبع آن دغدغه بزرگ حاکمان هم امنیت غذایی می‌باشد، ما نباید اجازه دهیم امنیت غذایی به مخاطره بیافتد.

وی ضمن تشریح تهدیدات زیستی اظهار کردند: هیچ کشوری از تهدیدات زیستی و تهدیدات مدرن آن در امان نیست، برای مقابله با تهدیدات زیستی مدرن امکانات و تجهیزات مدرن باید داشته باشیم، در شرایط عادی باید زیرساخت‌های لازم را فراهم کنیم و جامعه هدف هم با تهدیدات زیستی آشنا شوند. تهدیدات

زیستی را غافلگیر کند، در اقدام پدافند غیرعامل انگیزه دشمن در پشت قضیه است و ما باید بدانیم و تمرین و آموزش‌های لازم را طی کنیم. اگر حمله بیوترورستی اتفاق بیافتد چه حوادثی پیش خواهد آمد؟ امروز اولویت دشمن استفاده از تهدیدات زیستی است چون در دسترس است و ارزان تولید و سریع تکثیر می‌یابد.

پدافند شیمیایی یک امر ضروری است. رعایت اصول و مبانی پدافند غیرعامل در حوزه شیمیایی یک امر مهم و حساس در این استان به شمار می‌آید که امیدواریم با پویایی قرارگاه پدافند شیمیایی شاهد به حداقل رسیدن آسیب‌ها باشیم. اگر آسیب‌ها و تهدیدات مواد شیمیایی توسط متولیان امر احصاء شود و سناریوهای لازم تهیه و رزمایش در این خصوص برگزار شود برای مقابله با حوادث شیمیایی قطعاً آمادگی ایجاد می‌شود. آماده بودن در برابر هرگونه حوادث شیمیایی مستلزم تهیه طرح‌ها و سناریوها و اجرای رزمایش‌های مختلف در این زمینه است. برای آماده‌سازی و تهیه این طرح‌ها و سناریوها، رصد و پایش مراکز خطرریزی شیمیایی استان را باید بصورت مرتب انجام دهیم چرا که رصد و پایش تهدیدات، آموزش و اطلاع رسانی افکار عمومی، امداد و نجات و درمان، نظم و امنیت و اسکان اضطراری در مواقع بحرانی از جمله مأموریت‌های این قرارگاه است.

جلسه قرارگاه پدافند شیمیایی

مدیرکل پدافند غیرعامل استانداری در این جلسه بیان کردند: قرارگاه پدافند شیمیایی در جهت ساماندهی سیستم دفاعی منطقه با رویکرد کاهش خطر و مصون سازی زیرساخت‌های شیمیایی راه اندازی شده است و رسالت این قرارگاه مصون‌سازی زیرساخت‌ها و صیانت از جان انسان‌هاست.

مواد شیمیایی باید کنترل و مدیریت شوند، مهم‌تر از هر مسئله‌ای باید تولیدکنندگان و حمل‌کنندگان مواد شیمیایی تعهد اخلاقی داشته باشند و بعد مراکز و کارخانجات شیمیایی ایمن‌سازی شوند. در این راستا به جامعه هدف نیز آگاهی و اطلاعات و آموزش‌های تخصصی لازم داده شود. از مؤلفه‌های ارتقاء آمادگی و مقابله و پیشگیری از حوادث، طی نمودن آموزش‌های تخصصی است. فعالیت و تشکیل منظم جلسات قرارگاه

بخش‌ها، روند نزولی بیماری کرونا تداوم داشته باشد. سیاست وزارت بهداشت قرنطینه هوشمند است، محدودیت‌های اجتماعی برای افرادی که واکسینه شده‌اند به تدریج کاهش خواهد یافت و دریافت خدمات منوط به تزریق واکسن خواهد بود.

دکتر پورمحمدی همچنین یاد و خاطره مرحوم علیار راستگو، معاون فقید سیاسی و امنیتی استانداری و جانشین رئیس ستاد مقابله با کرونا را گرامی داشت. دکتر محمد حسین صومی اظهار داشت: وضعیت بیماری کرونا در استان از نظر بروز بیماری و تعداد بستری‌ها و فوتی‌ها متناسب با هم در حال کاهش است.

وی با اشاره به اینکه آماری که در خصوص واکسیناسیون ارائه می‌شود براساس جمعیت هدف متفاوت است، ادامه داد: اکنون به دلیل اینکه ویروس توانمندتر شده این فرضیه که اگر ۷۰ درصد جمعیت واکسینه شوند به ایمنی جمعی می‌رسیم زیر سوال رفته و حداقل باید ۸۰ درصد جمعیت واکسینه شوند. سن واکسیناسیون در استان به بالای ۱۲ سال رسیده، آذربایجان شرقی از نظر میزان واکسیناسیون در کشور در صدر قرار دارد.

دکتر محمدرضا پورمحمدی در جلسه ستاد استانی مقابله با کرونا، با اشاره به پوشش ۷۱ درصدی واکسیناسیون در استان گفت: مردم باید از هر واکسنی که موجود است استقبال کرده و به حاشیه‌ها و شایعات توجه نکنند.

میزان فوت در میان افرادی که واکسن تزریق کرده‌اند کمتر از یک درصد و در میان سایر مبتلایان کرونا، ۳۷ درصد است و باید این موضوع را با صراحت اعلام کنیم که واکسیناسیون بهترین راه ایجاد ایمنی در جامعه است.

پورمحمدی با بیان اینکه در بحث مدیریت کرونا شرایط نسبتاً قابل قبولی داریم، افزود: با وجود اینکه در ماه‌های گذشته از نظر تأمین واکسن نگرانی داشتیم، اما امروز خوشبختانه هیچ مشکلی در این خصوص نداریم.

در حال حاضر دسترسی به واکسن برای همه مردم امکان‌پذیر است و روند رو به بهبود مدیریت کرونا نیز حاصل همت همگانی برای تسریع در روند واکسیناسیون بوده است.

وی با قدردانی از همه دست‌اندرکاران مقابله با کرونا بویژه بخش بهداشت و درمان استان، گفت: موج پنجم بیماری را پشت سر گذاشته‌ایم و امیدواریم با همکاری همه

جلسه ستاد استانی مقابله با بیماری کرونا

اردوگاه‌های اسکان موقت فضاهای باز شهری و یا پادگان‌ها می‌باشد. هرچند توصیه می‌گردد از راه‌اندازی اردوگاه‌های وسیع خودداری گردد با این حال به دلیل محدودیت‌های شهری حداقل فضای باز مقبول دو هزار متر می‌باشد.

۲- دسترسی به راه: از مهم‌ترین ویژگی‌های راه، قابلیت‌های آن از نظر تردد و برقراری دسترسی است. دسترسی به راه از مهم‌ترین معیارهای مکان‌یابی اردوگاه‌های اسکان موقت می‌باشد؛ زیرا قطع دسترسی به دیگر نقاط شهر به‌شدت بر سایر عملیات تأثیر منفی می‌گذارد.

۳- تأسیسات زیربنایی: ضرورت توجه کافی به پایداری تأسیسات زیربنایی (مانند بازبینی شبکه گاز) می‌تواند خطر آتش‌سوزی و انفجارهای حاصله را بسیار کم کند.

۴- بیمارستان و مراکز درمانی: اردوگاه‌ها باید تا حد امکان در نزدیکی بیمارستان‌ها یا مراکز درمانی مستقر شوند تا بتوانند در حداقل زمان ممکن، خدمات و سرویس‌های درمانی (به‌ویژه در مواردی که به تخصص پزشکی نیاز است) را به مجروحین و مصدومین ارائه دهند.

۵- ایستگاه‌های آتش‌نشانی: نزدیکی اردوگاه‌ها و ایستگاه‌های آتش‌نشانی به‌عنوان دو کاربری خدمات رسان هنگام وقوع حوادث غیرمترقبه و همکاری متقابل آن‌ها تا حد زیادی کارایی هرکدام از آن‌ها را افزایش می‌دهد. استانداردهای جهانی شعاع ۵ کیلومتر را برای ایستگاه پیشنهاد می‌کنند و از طرف دیگر زمان رسیدن به مکان آتش‌سوزی را ۳ الی ۵ دقیقه در نظر گرفته‌اند.

۶- تراکم جمعیت: تراکم جمعیت به معنای جمعیت در واحد سطح و معمولاً نفر در هکتار است. هرچه تراکم جمعیتی بیشتر باشد، آسیب‌پذیری در برابر حوادث افزایش خواهد یافت.

دسترسی به اسکان موقت

فرایند تخلیه به نقاط اسکان موقت به‌عنوان مبدأ تخلیه یا مقصد اسکان و همچنین شبکه تخلیه اضطراری شهر با وسایل زیر صورت می‌گیرد:

- دسترسی پیاده به فضاهای باز و سبز محله به‌عنوان مبدأ یا مقصد اسکان موقت
- استفاده از وسایل حمل و نقل عمومی همچون اتوبوس در فضاهای مشخص شده به‌عنوان مبدأ تخلیه
- استفاده از شبکه ارتباطی مترو در ارتباط با شبکه تخلیه و اسکان اضطراری
- استفاده از وسایل نقلیه شخصی جهت اتصال به شبکه

اسکان موقت در پدافند غیرعامل

تهیه و تنظیم: میررضا میرحیوی (کارشناس امریه اداره کل پدافند غیرعامل)

منابع:

۱. کاملی؛ محسن، امینی؛ حسن حسینی، حسینی؛ سید بهشید، حسینی؛ سیدباقر؛ ۱۳۹۵، تبیین معیارهای پدافند غیرعامل در تخلیه و اسکان اضطراری شهرهای بزرگ با استفاده از روش دلفی. پژوهش‌های بوم‌شناسی شهری، ۱۱۳-۱۲۴.
۲. زیرکی؛ محمدرضا، سعادت؛ حسن، ۱۳۹۷، رویکرد پدافند غیرعامل در پهنه‌بندی فضایی اردوگاه‌های اسکان موقت با استفاده از روش AHP-FUZZY و GIS (مطالعه میدانی؛ منطقه ۸ شهر تهران). پدافند غیرعامل، ۷۷، ۸۶.
۳. سعیدپور؛ شراره، کاشفی دوست؛ دیمن. ۱۳۹۶، مکان‌گزینی پناهگاه‌های شهری با رویکرد پدافند غیرعامل مطالعه موردی شهر سقز، اطلاعات جغرافیایی (سپهر)، ۱۲۹-۱۴۴.

مقدمه

شهرها به‌عنوان مراکز تجمع سرمایه‌های مادی و انسانی در زمان بحران، خسارات فراوانی را متحمل می‌شوند. لذا توجه به بحث پدافند غیرعامل می‌تواند میزان خسارت ناشی از حوادث را تا حد قابل توجهی کاهش دهد. پدافند غیرعامل ازجمله موضوعاتی است که در سال‌های اخیر در طرح‌ها و برنامه‌های شهری مورد توجه قرار گرفته است. یکی از سیاست‌های پدافند غیرعامل در تمام کشورها به‌طور عام و کشور ایران به‌طور خاص، ساخت محل‌هایی جهت اسکان موقت و پناهگاه‌های شهری برای صیانت از جان شهروندان و کاهش آسیب‌ها در حوزه انسانی می‌باشد.

تعاریف

پدافند غیرعامل: مجموعه اقدامات غیرمسلحانه‌ای که موجب کاهش آسیب‌پذیری نیروی انسانی، ساختمان‌ها و تأسیسات، تجهیزات و شریان‌های کشور در مقابل عملیات خصمانه و مخرب دشمن و یا کاهش مخاطرات ناشی

از سوانح غیرطبیعی می‌گردد، پدافند غیرعامل نامیده می‌شود.

تخلیه اضطراری: حرکت شتابان و اضطراری افراد از محل‌های خطرناک به علت تهدید و یا وقوع یک حادثه فاجعه‌آمیز را تخلیه اضطراری گویند. نمونه‌های آن شامل تخلیه ساختمان به دلیل تهدید بمب و یا آتش‌سوزی و نیز تخلیه یک منطقه یا شهر به دلیل طوفان شدید و بمباران هستند.

اسکان موقت: فراهم آوردن امکان زندگی اعضای خانواده در کنار یکدیگر همراه با برخورداری از سطح مناسبی از امکانات ضروری زندگی همچون محل تهیه غذا، امکانات بهداشتی، دسترسی به خدمات و امکانات گوناگون و از سرگیری فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی می‌باشد.

مرحله تخلیه: مرحله تخلیه به دو بخش جمع‌آوری جمعیت و انتقال جمعیت تقسیم می‌گردد. در مرحله تخلیه مسیرهای دسترسی و روش‌های انتقال جمعیت از اهمیت بیشتر برخوردار بوده و دو موضوع خدمات، تأسیسات و همچنین تعیین شرح وظایف و تکالیف دستگاه‌ها در هر

دسترسی تخلیه و اسکان اضطراری شهر

• استفاده از شبکه‌های ریلی (راه‌آهن) جهت دسترسی به نقاط اسکان موقت خارج از شهر یا سکونتگاه‌های هم‌جوار

سیستم حمل و نقل باید واجد کارایی لازم و از سرعت بالایی جهت انتقال جمعیت و امدادسانی به آن‌ها برخوردار باشد. چراکه نیاز به تخلیه سریع جمعیت بخصوص آسیب‌دیدگان و سرعت عمل امداد و نجات، اهمیت سرعت سیستم حمل و نقل را آشکار می‌سازد. حمل و نقل جاده‌ای به جهت در دسترس بودن، بیش از سایر سیستم‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ اما به سبب اینکه یکی از آسیب‌پذیرترین نوع حمل و نقل می‌باشد لازم است سیستم هوایی در تخلیه اضطراری جمعیت تکمیل گردد تا در صورت بروز مشکل در قسمتی از مسیر، امدادسانی با شکست مواجه نگردد.

دسترسی مسیر اصلی تخلیه به راه‌های برون شهری علاوه بر دسترسی به وسایل حمل و نقل عمومی، اهمیت زیادی در تخلیه جمعیت دارد. این ارتباط می‌تواند از طریق راه‌های ورودی و یا خروجی شهر برقرار گردد. با توجه به لزوم ایجاد ارتباط سریع با شبکه معابر برون شهری در زمان حادثه، مسیرهای انتخابی باید به‌گونه‌ای باشند که امکان برقراری ارتباط به راه‌های بین شهری، پایانه‌های بزرگ زمینی و هوایی مانند فرودگاه و راه‌آهن را میسر سازد.

مراکز اسکان موقت در داخل شهر

در هنگام بحران، اسکان موقت بسته به نوع تهدید و با تکیه بر نقشه پهنه‌بندی زمانی ضرورت می‌یابد که ایمنی محل سکونت از بین می‌رود و در عین حال بخش‌های دیگر از فضای شهر، از امنیت برخوردار هستند. لذا این بخش‌های ایمن می‌توانند به‌عنوان یکی از مقاصد اسکان اضطراری مدنظر قرار گیرند. باید توجه داشت که ایمنی در بحران ایجاد شده، شرط لازم جهت استفاده از چنین فضاهایی است. این اسکان در داخل شهر علاوه بر آنکه برای جمعیت تخلیه شده از لحاظ روانی حس بهتری القا می‌نماید، هزینه‌های تخلیه را کاهش داده و با توجه به آشنایی مردم با ساختار شهر، دسترسی به آن را نیز آسان‌تر می‌نماید.

فضای سرپوشیده پاره‌ای از کاربری‌های عمومی که دارای فضای پیوسته می‌باشند، می‌توانند به عنوان یکی از مراکز اسکان موقت مدنظر قرار گیرند. فضای سرپوشیده

پارکینگ‌ها، پایانه‌ها، فضاهای ورزشی و... می‌توانند در اسکان کوتاه مدت جمعیت تخلیه شده کمک کننده و طیف فضاهای اشاره شده می‌توانند در زمان‌های مختلف بحران مورد استفاده واقع شوند. به عنوان مثال در ساعات اولیه بحران که امکان آسیب‌پذیری بالاتر بوده نزدیک‌ترین فضاهای اشاره شده می‌توانند زمینه اسکان را فراهم آورده و در ساعات بعدی اسکان موقت به سمت تمرکز بیشتر حرکت کنند. درواقع می‌توان گفت در ساعات اولیه بحران فضاهای عمومی همچون پناهگاه عمل می‌کنند. لذا اگر فضای سرپوشیده کاربری‌های

مالکیت و نظارت خود را نسبت به آن از دست دهند لذا ترجیح می‌دهند که مراکز اسکان اضطراری در نزدیکی محل سکونت آن‌ها برپا گردد. استفاده از پتانسیل‌های محله و ناحیه به این موضوع کمک بسیاری می‌کند. فضاهای باز شهری نقش مهمی در کاهش وسعت، میزان عمل و نتایج حوادث طبیعی و مصنوعی دارند. فضاهای باز می‌توانند در مواقع اضطراری به عنوان یک مناطق در دسترس با امکان فرار و استقرار و پناه گرفتن مطرح باشند. لذا طراحی مناسب فضاهای باز داخل بافت‌های شهری یکی از مهم‌ترین راهکارها جهت مقابله با خطر

محسوب می‌گردد. سودمندی فضاهای باز در محدوده شهری بستگی به تعداد این فضاها، توزیع یکسان در تمام مناطق شهری و تداوم سیستم مناطق سبز دارد.

مکان‌یابی نقاط اسکان موقت در داخل شهر

به‌طور کلی مکان‌یابی فعالیتی است که استعدادهای فضایی و غیرفضایی یک محدوده را جهت انتخاب مکان مناسب برای کاربری خاص مورد ارزیابی قرار می‌دهد. مهم‌ترین عوامل مؤثر در مکان‌یابی مراکز اسکان

اضطراری در داخل شهر شرایط و وضعیت طبیعی زمین، خصوصیات کالبدی و عملکردی در ارتباط با سلسله‌مراتب تقسیمات کالبدی شهر و ویژگی‌های جمعیتی آن مکان می‌باشد که طی آن به لحاظ وجود زمین مناسب و کافی و ارتباط آن با سایر کاربری‌های شهری به‌منظور انتخاب مکانی مناسب برای کاربری خاص، مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد.

مراکز اسکان موقت در خارج از شهر

پس از گذر روزهای اولیه بحران، در صورت ادامه شرایط نامساعد، قبل از محیا شدن محل اسکان دائم افراد (در صورت نیاز) و یا بازسازی، با توجه به پایین بودن استانداردها در مرحله اسکان اضطراری، سعی می‌شود با ایجاد اماکن اسکان موقت وضعیت زیستی ساکنین را بهبود بخشید. این اماکن همچنین در ارتباط با اسکان بخشی از جمعیت شهر که امکان اسکان آن‌ها در شهر موجود نبوده نیز عمل می‌کنند. روش‌های معمول اسکان موقت به شرح زیر می‌باشد:

* استفاده از چادر

* از طریق سرپناه‌های از پیش ساخته شده

* احداث ساختمان با بهره‌گیری از مصالح بومی

* احداث پناهگاه‌های زیرزمینی

* احداث ساختمان‌های مقاوم در برابر انفجار

نتیجه‌گیری

لزوم تخلیه و اسکان اضطراری به منظور کاهش اثرات جانی دور از ذهن نمی‌باشد و توجه به تجربیات موجود گذشته ایران و جهان در رابطه با تهاجم، ابعاد گوناگون این پدیده را روشن می‌سازد. به طوری که هنگام مواجهه با تهاجم با انتقال افراد از مکان‌های در معرض خطر یا آسیب دیده به مناطق امن، خطرات احتمالی کاهش یافته و جان افراد حفظ خواهد شد. به طور کلی در تخلیه و اسکان اضطراری شهرهای بزرگ، تأمین فضاهای مناسب برای استقرار یا اسکان پناهجویان، تعبیه مسیرهای امن، هشدار و اطلاع‌رسانی از احتمال وقوع خطر، برنامه‌ریزی انتقال، بازگشت و پشتیبانی از مؤلفه‌های مهم به حساب می‌آید که برحسب ابعاد و دامنه خطر تعریف می‌شود. از این مؤلفه‌ها تأمین فضا و راه‌های تخلیه امن مواردی هستند که در برنامه‌ریزی شهری به طور مستقیم تأثیرگذار می‌باشند و مکان‌یابی و طراحی این گونه اماکن می‌بایست مورد توجه قرار گیرد.

گزارش‌هایی از مغولستان و چین نیز منتشر شده است. ویروس عامل بیماری از نظر آنتی ژنی شباهت زیادی به ویروس طاعون گاوی دارد، بطوری که در آزمایشات تقریباً غیرقابل تفکیک می‌باشند. در ابتدا تصور می‌شد که ویروس سویه‌ای از ویروس طاعون گاوی است که به گوسفند و بز عادت کرده است. این فرضیه تقویت می‌شد زیرا که در بعضی کشورها مانند هندوستان از سویه های عادت داده شد به بز برای واکسیناسیون علیه طاعون گاوی استفاده می‌شود، بدین ترتیب ویروس به نشخوار کنندگان کوچک عادت کرده و به تدریج برای این دسته از حیوانات بیماری‌زا شده است.

اولین بار حمدی در سال ۱۹۷۶ در انستیتو پلوم ایلند نیویورک توانست ویروس *PPR* را کاملاً متفاوت از ویروس طاعون گاوی (*RPV*) نشان بدهد و بدین ترتیب این ویروس به عنوان چهارمین جزء از موری لی ویروس‌ها معرفی شد. جنس موریلی ویروس که جزء خانواده پارامیکسو ویروسی است و تفاوت آن با سایر پارامیکسو ویروس‌ها در نداشتن نورا مینیداز است شامل ۴ ویروس سرخک طاعون گاوی، ژوناژ سگ و بالاخره *PPR* می‌باشد.

اگر چه نشانه‌های بالینی، آسیب‌های ریخت‌شناسی و واکنش‌های ایمنی بیماری طاعون نشخوارکنندگان کوچک شبیه طاعون گاوی است، منتها درگیری دستگاه تنفسی و دوره حاد بیماری وجه تمایز آن با طاعون گاوی است. بیماری از نظر درمانگاهی به چهار شکل فوق حاد، حاد، تحت حاد و تحت بالینی طبقه‌بندی می‌شود. دوره کمون آن بسته به حدت بیماری از دو تا شش روز متفاوت است. نشانه‌های بالینی قابل توجه بیماری شامل تب بالا، تراوش‌های سروزی تا موکوسی چرکی از بینی و چشم، وجود جراحتهایی در پوزه و محوطه دهانی، گرفتگی یا انسداد مجاری بینی، بوی بد دهان و اسهال است.

بخش‌های تشخیص و تحقیق بیماری‌های ویروسی و آسیب‌شناسی مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم سازی رازی از چند سال قبل به اشاعه و گسترش بیماری طاعون نشخوارکنندگان کوچک توجه داشته‌اند و به همین دلیل متعاقب گزارشی که در سال ۱۹۸۰ بوسیله *Hedger* و همکاران مبنی بر وجود بیماری در سلطان نشین عمان ارائه دادند خطر ابتلا، جمعیت ۷۰ میلیونی گوسفند و بز ایران را به بیماری پیش بینی نمودند. به همین دلیل طی

طاعون نشخوار کنندگان کوچک

تهیه و تنظیم: سیدپوریا پورپیغمبر (کارشناس امریه اداره کل پدافند غیرعامل)

منابع:

۱) شهریار، رضا، خداکرم تفتی؛ عزیزالله، حمدی؛ علی، تشخیص بالینی، آسیب‌شناسی و آنتی ژنیک بیماری طاعون نشخوارکنندگان کوچک در استان فارس: نشریه علوم درمانگاهی دامپزشکی ایران؛ ۱۳۹۸؛ ۱۳ (۲۰): ۱۱-۳.

۲) رسولی؛ آریا، نوری؛ محمد، صیفی آیه شاپوری؛ مسعود رضا، خلفی؛ الهام، داغری؛ مریم. بررسی شیوع سرمی آلودگی به ویروس طاعون نشخوارکنندگان کوچک در گوسفند و گاو در اهواز: مجله تحقیقات دامپزشکی، ۱۳۹۷؛ ۷۳ (۴): ۴۶۵-۴۷۳.

۳) درخشان؛ یاسمن، داوری؛ سیده آیدا، سارانی؛ علی. آسیب شناسی یافتی بیماری طاعون نشخوارکنندگان کوچک در بزها و گوسفندان منطقه سپستان: آسیب شناسی درمانگاهی دامپزشکی، ۱۳۹۸؛ ۱۳ (۳): ۲۵۹-۲۶۹.

مقدمه

هر ساله خسارات زیادی ناشی از انواع بیماری‌ها به بخش دامپروری کشور وارد می‌شود. در این میان بیماری‌های ویروسی در گوسفند و بز نقش مهمی را ایفا می‌کنند. عوامل این نوع بیماری‌ها به سرعت انتشار یافته و موجب عوارض مختلف در دام می‌شوند. بیماری های ویروسی موجب کاهش شیر و گوشت دام می شوند. طاعون نشخوارکنندگان کوچک یک بیماری ویروسی با واگیری بالا در نشخوارکنندگان کوچک اهلی و وحشی است که سبب بروز خسارت‌های اقتصادی فراوانی می‌شود. عامل بیماری از جنس موریلی ویروس در خانواده پارامیکسوویریده است که با ویروس عامل طاعون گاوی، ویروس سرخک انسانی، ویروس دیستمپر در سگ و برخی گوشتخواران وحشی و موریلی ویروس‌های پستانداران آبزی نزدیکی زیادی دارد. *PPR* همانند طاعون

گاوی یک بیماری مسری حاد یا تحت حاد ویروسی در گوسفند و بز است که بوسیله تب، التهاب مخاط دهان همراه با زخم‌های سطحی، التهاب روده باریک، پنومونی، اسهال و مرگ شناخته می‌شود. در مناطقی که بیماری به صورت ایسی ژئوسی وجود دارد می‌تواند ضایعات اسفباری را بوجود آورد بطوری که میزان ابتلاء تا ۹۰ و مرگه و مسیر ممکن است تا ۸۰ برسد، در مناطقی که بیماری بومی است (انزوتیک) کمتر سبب تلفات شده و بیشتر بصورت فرم‌های خفیف و پنهانی مشاهده می‌گردد. گوسفند کمتر از یز به این بیماری حساس است و گاو فقط به شکل تحت حاد درمانگاهی مبتلا می‌گردد.

بیماری *PPR* اولین بار در سال ۱۹۳۶ توسط *Gargadenne* در سواحل عاج گزارش شده است. احتمالاً این بیماری در سال ۱۸۷۱ در سنگال و در سال ۱۹۲۷ در گینه

سال‌های ۱۳۶۷ تا ۱۳۷۰ اقدام به یک بررسی همه جانبه سرولوژی در بین گوسفند و بز نواحی مختلف کشور کردند که نتایج آن در مجله آرشیو مؤسسه رازی شماره ۴۴ و ۴۵ سال ۱۳۷۳ به چاپ رسیده است.

در سال ۱۳۷۳ نیز بدنیال گزارش سازمان دامپزشکی کشور مبنی بر مشاهده موارد مشکوک بیماری *PPR* در گوسفند و بز در استان ایلام با اعزام تیم کارشناسی و مشاهده نشانه‌ها و عوارض درمانگاهی بیماران و برداشت نمونه و انجام آزمایشات لازم در مؤسسه رازی اقدام به جداسازی عامل بیماری و شناسائی و تأیید آن گردید.

ویروس *PPR* از طریق تماس مستقیم با ترشحات و مواد دفعی حیوانات آلوده منتقل می‌شود. این بیماری بسیار مسری و تمام ترشحات می‌توانند حامل ویروس باشند. مقادیر قابل توجهی از ویروس در ترشحات بینی، چشم یا دهان بزهای بیمار و در اواخر بیماری در مدفوع یافت شده است. ویروس *PPR* شبیه به بقیه موریلی ویروس‌ها لنفوتروپیک و اپیتلیوتروپیک می‌باشد، در نتیجه باعث ایجاد شدیدترین جراحات در ارگان‌هایی می‌شود که غنی از بافت لنفاوی و اپیتلیال هستند. دستگاه تنفسی محتمل‌ترین راه ورود ویروس می‌باشد. گاو و خوک می‌توانند به ویروس آلوده شوند و این آلودگی تنها با حضور آنتی‌بادی‌های اختصاصی مشخص می‌شود در حالیکه این حیوانات علائم کلینیکی را نشان نمی‌دهند. زمانی که این بیماری به وجود می‌آید، خیلی زود در یک گله یا دام‌های روستا شیوع پیدا می‌کند و بیشتر دام‌ها را مبتلا می‌سازد. این بیماری می‌تواند سبب مرگ و میر در سطح گله به خصوص در بزها شود. از طرف دیگر، چون بدن دام ضعیف می‌شود بیماری‌های دیگر نیز به دنبال آن به بدن دام هجوم می‌آورند. در نتیجه بیماری شدیدتر شده و تعداد تلفات زیادتر می‌شود. در مدت بیماری، دام در اثر بی‌اشتهایی لاغر می‌شود و تولید شیر به مقدار زیادی کم می‌شود.

در حالت طبیعی این بیماری، گوسفندها و بزها را مبتلا می‌کند که در این میان نشانه‌های بیماری در بزها شدیدتر است. همچنین تعداد تلفات در بزها بیشتر است. گاهی این بیماری گاوها را نیز مبتلا می‌کند. اما تا به حال در ایران این اتفاق نیفتاده است. انتقال بیماری از دام بیمار به دام سالم می‌تواند به صورت مستقیم یا غیر مستقیم باشد. در انتقال مستقیم، تماس بین دام‌های بیمار و دام‌های سالم، بیماری منتقل می‌شود. در انتقال

غیرمستقیم، بیماری از طریق علوفه آلوده به ترشحات دام بیمار دام‌های سالم را آلوده می‌کنند. همچنین بعضی از دام‌ها که به ظاهر سالم هستند، ویروس بیماری را در بدن خود دارند، این دام‌ها می‌توانند بیماری را به دام‌های دیگر انتقال دهند. دام‌های سالم از راه‌های تنفسی، گوارشی (تغذیه از علوفه و مواد آلوده) و ترشحات چشم می‌توانند ویروس را وارد بدن خود کنند.

۳ تا ۶ روز پس از ورود ویروس به بدن دام سالم، نشانه های بیماری پیدا می‌شود. اولین علامت بیماری تب بالا،

اسهال شدید که گاهی نیز خونی است دیده می‌شود. اسهال سبب از دست رفتن آب بدن و لاغری دام می‌شود. پس از آن نشانه‌های تنفسی مانند سرفه، عطسه، تنگی نفس نیز ممکن است مشاهده شود. در گوسفندها و بزها نشانه‌ها یکسان است. اما در بزها شدت بیشتری دارد. در گوسفندان، نشانه‌ها، ضعیف‌تر است و پس از دو هفته، نشانه‌های بهبودی دیده می‌شود.

این بیماری به جهت اهمیتی که در بهداشت، سلامت و اقتصاد دام‌ها می‌تواند داشته باشد، پرداخت به جنبه

های گوناگون آن، توجه ویژه‌ای می‌طلبد. افزون بر این، موقعیت جغرافیایی ایران به گونه‌ای است که در همسایگی و ارتباط با کشورهای ترکیه، افغانستان، پاکستان و عراق می‌باشد که هر یک کانون عمده این بیماری محسوب می‌شوند.

با توجه به اندمیک بودن این بیماری در ایران و مضرات اقتصادی ناشی از آن و نیز ضرورت تفکیک آن از بیماری‌های مشابه از قبیل آبله، اکتیما و تب برفکی،

مطالعه آسیب‌شناختی بیماری طاعون نشخوارکنندگان ضروری است.

طاعون نشخوارکنندگان کوچک در ایران بیشتر از دام‌های اهلی آلوده به این بیماری که واکسیناسیون نشده‌اند و از طریق آلوده شدن علوفه مرتعی و آبشخورهای مشترک میان حیات وحش و دام اهلی به حیات وحش منتقل می‌شود. حیات وحش نیز به‌علت حساسیتی که به این بیماری دارند در بسیاری از موارد پس از ابتلا تلف می‌شوند.

کنترل و مدیریت بیماری در بین حیات وحش تنها از راه پیشگیری موفق خواهد بود چرا که در صورت آلوده و بیمار شدن حیات وحش به هر نوع بیماری به‌ویژه بیماری طاعون نشخوارکنندگان کوچک جثه، درمان آن‌ها در یک سطح وسیع اقدامی سخت و غیرممکن خواهد بود. درمان دام اهلی پس از ابتلا به این بیماری نیز تقریباً غیرممکن است و اگر دامداران دام‌های خود را واکسیناسیون یا واکسیناسیون آن‌ها را تکمیل نکرده باشند و دام آلوده‌ای را وارد گله کنند، پس از گذشت چند روز علائم بیماری مشاهده و تلفات به‌سرعت شروع می‌شود. سرعت تلف شدن دام و حیات وحش در پی ابتلا به این بیماری بسیار بالاست و گاهی تلفات بین ۸۰ تا ۹۰ درصد و حتی صد در صدی گله‌های حیات وحش به‌ویژه کل و بز که حساس‌ترین گونه است را به همراه دارد. از آنجایی که تنها راه کنترل بیماری‌های حیات وحش به‌ویژه طاعون نشخوارکنندگان کوچک پیشگیری است بنابراین دامداران باید پروتکل‌های بهداشتی که سازمان دامپزشکی کشور اعلام می‌کند را رعایت و نسبت به واکسیناسیون به‌موقع گله‌های دام خود اقدام کنند تا از آسیب رسیدن به گله‌های حیات وحش و تلف شدن دام‌های خود جلوگیری کنند.

هرچند بیماری طاعون نشخوارکنندگان کوچک جثه قابل سرایت به انسان نیست و برای انسان‌ها خطری ندارد اما حالا با تأیید شیوع این بیماری در سه استان طی روزهای اخیر نگرانی‌ها بابت شیوع گسترده‌تر این بیماری میان علفخوارانی چون کل و بز و قوچ و میش در سایر مناطق و استان‌های کشور افزایش یافته است البته ادارات حفاظت محیط زیست و دامپزشکی استان‌هایی از جمله همدان، مرکزی، گیلان و تهران اعلام کرده‌اند که تاکنون موردی از شیوع بیماری طاعون نشخوارکنندگان کوچک در حیات وحش استان مربوطه گزارش نشده است.

آسیب پذیری

هشدار در فصول آسیب پذیری اجرای کد از راه دور در روترهای NETGEAR

شرکت NETGEAR به روزرسانی هایی را به منظور وصله آسیب پذیری اجرای کد از راه دور موجود منتشر کرد؛ لبه کاربران توصیه می شود هرچه سریع تر به روزرسانی های منتشر شده را در سیستم عامل خود اعمال نمایند. این آسیب پذیری که با شناسه CVE-۲۰۲۱-۴۰۸۴۷ (شدت ۸،۱ از ۱۰) شناخته می شود، سیستم عامل بسیاری از دستگاه های NETGEAR را تحت تأثیر خود قرار می دهد. نسخه های آسیب پذیر شامل:

R۶۹۰۰P ۱,۳,۲,۱۳۴
RV۰۰۰ ۱,۰,۱۱,۱۲۳
RV۰۰۰P ۱,۳,۲,۱۳۴
RV۸۵۰ ۱,۰,۵,۶۸
RV۹۰۰ ۱,۰,۴,۳۸
R۸۰۰۰ ۱,۰,۴,۶۸
RS۴۰۰ ۱,۵,۰,۶۸

مهاجم با توانایی انجام حمله MitM و بهره برداری از این آسیب پذیری قادر است کد دلخواه خود را با دسترسی root در سیستم عامل های آسیب پذیر اجرا نموده و کنترل کامل دستگاه را به دست آورد.

R۶۴۰۰۲۲ ۱,۰,۴,۱۰۶
R۶۷۰۰ ۱,۰,۲,۱۶
R۶۷۰۰۲۳ ۱,۰,۴,۱۰۶
R۶۹۰۰ ۱,۰,۲,۱۶

FoggyWeb بدافزار جدید گروه Nobelium

دو فایل را در سیستم دانلود می کند. FoggyWeb در فایل رمزگذاری شده Windows.Data.TimeZones.zh-PH.pri ذخیره شده است، درحالی که فایل مخرب version.dll را می توان به عنوان اجرا کننده آن در نظر گرفت. این درب پشتی اقدام به راه اندازی HTTP Listeners می کند تا URL های تعریف شده توسط مهاجم را که از ساختار URL های معتبر ADFS تقلید می کنند، پیکربندی کرده و تمام درخواست های HTTP GET/POST را که از اینترنت یا اینترنت به سرور ADFS ارسال می شود، رصد کند و درخواست های HTTP که مطابق با الگوهای URL سفارشی شده توسط مهاجم است، رهگیری کند. این شرکت به سازمان هایی که مورد نفوذ قرار گرفته اند یا آلوده شده اند، انجام اقدامات زیر را توصیه می کند: زیرساخت های شبکه ای چه در محل سازمان چه در بسترهای رایانش ابری، از لحاظ پیکربندی، تنظیمات مختص هر کاربر و هر برنامه، قواعد Forwarding و سایر تغییراتی ارزیابی و بررسی شوند، که ممکن است مهاجمان برای حفظ دسترسی خود انجام داده باشند. هرگونه دسترسی کاربر و برنامه های کاربردی حذف شود و پیکربندی ها برای هر کدام، بررسی و دوباره رمزهای عبور جدید و پیچیده اعمال شود. از مازول امنیتی سخت افزاری برای جلوگیری از افشا و استخراج اطلاعات توسط تهدیداتی همچون FoggyWeb استفاده شود.

ایکروسافت جزئیات بدافزار جدیدی را منتشر کرده که گروه Nobelium از آن برای استقرار و اجرای کدهای بدافزاری و سرقت اطلاعات حساس از سرورهای Active Directory Federation Services استفاده کرده است. بدافزار گروه Nobelium که FoggyWeb لقب گرفته است، یک درب پشتی بسیار هدفمند است که از پروتکل Security Assertion Markup Language - به اختصار SAML - سوءاستفاده می کند. گروه NOBELIUM از تاکتیک های مختلفی برای سرقت اطلاعات اصالت سنجی با هدف دستیابی به سطح دسترسی Administrator در سرورهای ADFS استفاده می کند. هنگامی که NOBELIUM اطلاعات اصالت سنجی را به دست آورد و موفق به هک سرور شد، مهاجمان برای ماندگار کردن خود و نفوذ بیشتر از بدافزارها و ابزارهای پیچیده استفاده می کنند. گروه NOBELIUM از درب پشتی FoggyWeb برای استخراج از راه دور پیکربندی پایگاه داده سرورهای هک شده ADFS، گواهی نامه رمزگشایی شده Token-signing و گواهی نامه Token-decryption و همچنین دانلود و اجرای کدهای بیشتر استفاده می کند، همچنین می تواند اجزا و کدهای مخرب دیگر را از سرور کنترل و فرماندهی (C2) دریافت و آن ها را در سرور هک شده اجرا کند. پس از هک سرور ADFS، گروه Nobelium با استفاده از حق دسترسی Administrator

مهمترین به روزرسانی های ماه جاری شرکت های تولید کننده سخت افزار و نرم افزار

آسیب پذیر اجرا نماید.

شرکت گوگل به روزرسانی هایی را به منظور وصله آسیب پذیری های روز صفرم موجود در مرورگر کروم در سیستم عامل های ویندوز، Mac و لینوکس منتشر کرد؛ به کاربران توصیه می شود هرچه سریع تر مرورگر خود خود را به نسخه ۹۴,۰,۴۶۰,۶,۷۱ به روزرسانی نمایند. این آسیب پذیری ها با شناسه های CVE-۲۰۲۱-۳۷۹۷۵، CVE-۲۰۲۱-۳۷۹۷۶ و CVE-۲۰۲۱-۳۷۹۷۴ شناخته شده و مهاجم با بهره برداری از آن ها قادر است کد دلخواه خود را در سیستم های آسیب پذیر اجرا نموده و کنترل کامل دستگاه را به دست آورد؛ همچنین می تواند به اطلاعات حساس قربانی دسترسی پیدا کند.

لازم به ذکر است آسیب پذیری های CVE-۲۰۲۱-۳۷۹۷۵ و CVE-۲۰۲۱-۳۷۹۷۶ تحت بهره برداری فعال قرار دارند. اخیراً به روزرسانی هایی جهت وصله آسیب پذیری های موجود در محصولات زیر از شرکت Adobe منتشر شده است:

Adobe Acrobat and Reader

Adobe Connect

Adobe Reader Mobile

Adobe Commerce

Adobe Campaign Standard

Adobe ops-cli

مهاجم با بهره برداری از این آسیب پذیری ها قادر به اجرای کد از راه دور و اعمال کنترل کامل روی سیستم آسیب پذیر خواهد بود. لذا به کاربران توصیه می شود جهت کاهش بهره برداری موفق از این آسیب پذیری ها، وصله های منتشر شده را در سیستم خود اعمال نمایند. شرکت SAP در به روزرسانی اخیر خود چندین آسیب پذیری بحرانی، بالا و متوسط را در محصولات خود وصله کرد.

بهره برداری از آسیب پذیری های مذکور می تواند منجر به تزریق کد، حملات منع سرویس، حملات فیشینگ، حملات XSS و XXE شوند. به کاربران توصیه می شود هرچه سریع تر نسبت به به روزرسانی سیستم های آسیب پذیر اقدام شود.

شرکت سیسکو در به روزرسانی اخیر خود سه آسیب پذیری خطرناک و بحرانی در سیستم عامل IOS XE را وصله کرده است که امکان اجرای کد دلخواه از راه دور با دسترسی آدامین و اجرای حملات DoS را برای مهاجم در سیستم های آسیب پذیر فراهم می کند. سیسکو، تنها برای آسیب پذیری CVE-۲۰۲۱-۱۶۱۹ راهکار موقت ارائه کرده است. در صورت عدم امکان اعمال به روزرسانی ها اکیداً توصیه می گردد، در تنظیم رمز عبور برای تجهیز سیسکو، enable password را حذف کرده و از enable secret استفاده کنید. همچنین به منظور کاهش سطح حمله، اطمینان حاصل کنید که لیست های کنترل دسترسی (ACL ها) برای NETCONF و RESTCONF تنظیم شده اند تا از دسترسی به تجهیز از subnet های غیر قابل اعتماد جلوگیری شود.

در اصلاحیه امنیتی مایکروسافت ۷۴ آسیب پذیری (۴ آسیب پذیری روز صفرم) را برطرف کرده است. از این ۷۴ آسیب پذیری، سه مورد دارای درجه حساسیت بحرانی، ۷۰ مورد دارای درجه حساسیت مهم و یک مورد دارای درجه حساسیت کم خطر طبقه بندی شده اند.

این ۷۴ نقص شامل آسیب پذیری های زیر بوده اند:

• ۲۱ مورد Elevation of Privilege

• ۶ مورد Security Feature Bypass

• ۲۰ مورد Remote Code Execution

• ۱۳ مورد Information Disclosure

• ۹ مورد Spoofing

شرکت Apache به روزرسانی هایی را به منظور وصله دو آسیب پذیری path traversal و file disclosure موجود در HTTP server خود منتشر کرده است. این آسیب پذیری ها تحت بهره برداری فعال قرار دارند. آسیب پذیری های مذکور نسخه ۲,۴,۴۹ از HTTP server را تحت تأثیر خود قرار می دهند و با شناسه های CVE-۲۰۲۱-۴۱۵۲۴ و CVE-۲۰۲۱-۴۱۵۲۴ شناخته می شوند. به کاربران توصیه می شود سرور خود را به نسخه ۲,۴,۵۱ به روزرسانی نمایند.

مهاجم با بهره برداری از آن ها قادر است حملات منع سرویس یا حملات path traversal را در سیستم های

معرفی کتاب حوزه پدافند کالبدی

کتاب ساختمان‌های هوشمند: گامی در ایجاد شهرهای هوشمند نوشته محمد طیبی، موضوعاتی کاربردی مانند راهکارهای تولید انرژی از انرژی‌های تجدیدپذیر، پروتکل‌های هوشمندسازی بنا، کاربرد عناصر مولد انرژی در معماری سبز، شهرهای هوشمند و... را مورد بررسی قرار می‌دهد.

همه ما به نوعی از هوشمندسازی در عملکردهای روزانه‌مان استفاده می‌کنیم مانند داشتن درب‌های اتوماتیک، تایمر اجاق گاز، ساعت‌های هوشمند و... اما زمانیکه صحبت از خانه‌های هوشمند به میان می‌آید منظورمان چیزهایی فراتر از این‌هاست.

در واقع یک خانه هوشمند، ساختمان پیشرفته‌ای است که تمام ابزار و وسایل برقی آن به وسیله یک سیستم مرکزی کار می‌کنند. در اینگونه خانه‌ها شما به راحتی می‌توانید همه چیز را در هر جای دنیا که باشید کنترل نمایید و برای بخش‌های مختلف آن برنامه‌های از قبل تعیین شده داشته باشید. این ساختمان‌های هوشمند

ساختمان‌های هوشمند

(گامی در ایجاد شهرهای هوشمند)

مؤلف:
مهندس محمد طیبی

طرح‌های کسر خدمت سربازی

به اطلاع می‌رساند که سازمان پدافند غیرعامل کشور (مرکز مطالعات پدافند غیرعامل کشور و مرکز مطالعات فنی و مهندسی پایداری ملی کشور) برای دانش‌آموختگان و فارغ‌التحصیلان مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری طرح‌هایی برای کسر خدمت سربازی و نخبگی (جایگزین خدمت سربازی) در نظر گرفته است. علاقمندان می‌توانند علاوه بر مراجعه به وبسایت‌های مربوطه با مراجعه به اداره کل پدافند غیرعامل استانداری آذربایجان شرقی از روند ثبت‌نام مطلع شوند.

وب سایت مرکز مطالعات فنی و مهندسی پایداری ملی کشور:
<http://www.mafpa.ir>
وب سایت مرکز مطالعات پدافند غیرعامل کشور:
<http://www.pdrc.ir>

سایت‌های مرتبط با پدافند غیرعامل

وب سایت پایداری ملی
<http://www.paydarymelli.ir>

مرکز مطالعات پدافند غیرعامل
<http://www.pdrc.ir>

استانداری آذربایجان شرقی - پدافند غیرعامل
<http://www.ostan-as.gov.ir/Page/۴۲/>

پلیس فتا
<http://www.cyberpolice.ir>

مرکز مطالعات فنی و مهندسی پایداری ملی
<http://www.mafpa.ir>

